

- In kaj ti pa še pravim ženin mlad
Al je še dáleč tje v tvoj grad?
- 80 Le molči, molči, mláda Brédica!
Sej se že vídí zlata strešica.
Še mi čez rávno pólje jezdi jo
Tak kákor tice v zráku letajo. —
In kader v běli grad perjézdijo
- 85 Perjézdijo in še perdirjajo,
Na dvóru táša jih perčákvála
Tako je Brédi pregovárjala:
Vse kar po zémli léze ino grě
Je od lepote právilo tvojě
- 90 Pa vúnder si ti vsa prebrešena.
Zdej Brédi táša je napívála
In ji pogáče je ponújála
In še takó je pergovárjala:
Sinljova! pi rúdeče víncice
- 95 Iměla boš rúdeče líčice;
Če pa pogáčo boš pokúšála
Postála lépši bódeš od snegá.
Al zlíla na zelěno trático
Je Bréda vínce, in na skálico;
100 Se posušála je vsa trática
In razválila se je skalica, —
Pogáčo dála psětu mládímu —
Na městu se rozpóčí psíčik mi.
- Še tak mi mláda Bréda govóri:
105 Oj, kaj vam právím húda táša ví!
Vse kar po zémli léze ino grě,
Vse od hudóbe váše kaj pově
Pa vúnder tól'ko še níkolí ne,
Oj táša! Kolikor hudóbní ste.
- 110 Ste umórilí sínu osím žěn
In mění tudí strup napíváte,
In v krúhu mi gá še ponújáte.
Takó še Bréda dáljěj govóri:
Oj, kaj ti právím mládi ženín moj!
115 Kí spála bódeva midvá nócoj?
Pokází mi to světlo kámrico,
In túdí to prebělo póstljico.
- Al stára táša práví govóri:
Per nas pa še naváde táke ní;
120 Kader nevěsto k nam perpěljejo
Za světlo kámrico ne prášájo
In túdí ne za bělo póstljico,
Ampak za čěrno kúhnjo prášájo.
Še jí pokáže žěnín kámrico
- 125 In jí pokáže bělo póstljico.
Ko Bréda v bělí póstljici léží,
Sí sěrčne ráne urno odmaší;
Tako mi pótljěj práví govóri:
Oj teci, teci górká, fríšná krí!
130 Te ljubi materi poslála bom
Tje skóz' devět dežěl na bělí dom
Se níkdar več ne bóve vídile
Ampák le v pěsmi bóve slíšale.
- Takó mi práví ženín mladíh lét:
135 Iměl sím pobič že nevěst devět
Pa per noběni nísim pobič spal
Per těbi, Bréda! hočem pa zaspat',
In níkdar nóčem več od těbe vzstat'.
- Po híši hódí táša, govóri:
140 Oj kaj vam právím zdej, sosědje ví!
In drúgím vším, kí svátje ste moj!
Dozdej ste bílí svátje ví moj!
Zdej bod'te pa pogřěbci, svátje ví!

Pesem sem zapisal natančno po rokopisu v prvotni obliki. Tu slede še lastni popravki Ledinskega, kolikor sem jih mogel razbrati. 10. Popravek nerazumljiv, rdeče — 11. r. Ali meglíčica je od vodě, — 12. r. Ali meglíčica je od gore? — 15. r. To pa že

nikašna meglíčica ni! — 24. r. zná, — 28. r. ponujala! — 30. r. napívála, — 31. r. trático, — 33. r. ponujala, — 39. r. bom potrebvála — 40. svinčnik, vezvála — 43. r. posadíte — 52. svinčnik, jeli so po Brédi spraševati — 53. r. perpěljejo, — 54. posájajo, — 60. r. blo štiletice, — 63. r. Oj, — 65. r. žen, — 68. r. Oj, moj, — 69. svinč. nerazumljivo — 75. svinč. Hiti skrinjo pisano odpreti, — 84. r. Tak, — 88. svinč. nečitljivo — 90. svinč. nerazumljivo, r. prebrěšena! 94. svinč. Nevesta — 109. r. ste; — 111. r. napíváte, — 112. r. ponujáte! — 115. r. Kje — 116. r. Pokází mi še — 117. Pokází mi prebělo postljico — 120. r. perpěljejo, — 121. r. prášájo, — 122. r. postljico; — 131. r. dom! — 132. r. vídile, — 135. r. devět, — 136. r. spal — — 142. r. moj; — 143. r. bodite pogřebci.

Popravke sem napisal tako, da se spozna novo lice verza. Ozirajo se največ na ločila, dasi je še vedno pesem v ločilih in v pravopisu pomanjkljiva. To bo nemara pesem, kakor jo je slišal Ledinski prepevati od »stare svoje matere« na Notranjskem in jo »nekoliko slikano« poslal Kranjski čebelici. (Novice 1853, str. 21.)

Dr. J. Š.

H. R. Hagğard: **Salomonovi rudniki**. Kat. Bukvarna v Ljubljani. Afrikanska povest. Iz angleškega preložil J. Mulaček. — Za ljudstvo priporočilna romantična povest. Cena 1-60 K, vez. 2-40 K. — **Roža sveta**. Povest iz dobe križarske vojske. Angleški spisal H. R. Hagğard, prevel J. Mulaček. Cena 2-80 K, vez. 3-90 K. Kat. Bukvarna v Ljubljani. — Zanimiva zgodovinska povest, ki priča o velikih pisateljskih talentih Hagğardovih, bo jako dobra knjiga v knjižnicah naših izobraževalnih društev.

Zgodbe napoleonskega huzarja. A. Conan Doyle, prevel V. Mihajlovič. Založba Zlatorog v Ljubljani. — O pomenu Conan Doylejevih romanov smo že pisali v letošnjem letniku »Dom in Sveta«.

Zgodovina pobožnosti sv. Križevega pota. Spisala dr. Avg. Stegenšek. Maribor 1912. Tiskarna sv. Cirila. Cena 2 K pri upravnístvu »Voditelja« v Mariboru. — Bogato po ilustracijah, je delo dovršeno temeljito-znanstveno s spretno in trudaljubivo uporabo najraznejših virov.

Smrt pravičnega. Igrokaz v dveh slikah. Spisala in založila Pepica Senica. V Ljubljani 1913. Kat. Tiskarna. Cena 20 h. — **Dragoceni biseri**. Spisala Pepica Senica. Samozaložba. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru 1913. Cena 52 h. — Zanimiva diletantska poizkusa, ki kaže, kako iz preprostih vrst ljudje z večjo ali manjšo srečo, vselej pa z velikim navdušenjem nastopajo kot pisatelji. V »Dragocenih biserih« je precej lepih navodil za slovensko mladino, vne-majočih jo za delo v blagor domovini.

Sveti Just. — Zgodovinska igra v štirih dejanjih. — Italijanski spisal dr. Fr. Petronio. Iz rokopisa prevel dr. I. D. — Zbirka ljudskih iger 20. snopič. — Zalaga Kat. Bukvarna v Ljubljani. Cena 80 v. — Igra se vrši l. 303. v dobi preganjanja kristjanov pod cesarjem Dioklecijanovim. — Prelagatelj pravi o igri v predgovoru: Med vsemi podobnimi igrami se ta odlikuje po posebno živahnem dialogu in pesniškem jeziku; za nas Slovence je pa tudi še zaraditega zanimiva, ker gledamo v njej junaško smrt zaščitnika škofije, ki je v velikem delu slovenska. — Značaj Justov se sicer pred nami ne razvija nič več; precej ko prvič nastopi,

ga že vidimo trdnega, odločnega v sveti veri. Dramatična pa je njegova borba z zastopniki tostranske religije. Ob zgledu svojega gospoda se razvije značaj osvobodjenca Petra v krščanskega junaka; istotako se vrši in izvrši v duši pogana Agabija preobrat, ko mož gleda junaštvo Justovo. Ovaduh Mukron je narisano po življenju. Pisatelj dr. Fr. Petronio, stolni prošt v Trstu, se je — to se mora priznati — dobro zamislil v čase rimskih imperatorjev in bo igra gotovo blagodejno vplivala. — V teh besedah prelagatelj sam omeni vrline in hibe, ki se pojavljajo v igri. Hiba v igri je, da se Justov značaj pred nami ne razvija. Igra bi pridobila na dramatični sili, in gledalcem ali čitateljem bi stal Just kot človek mnogo bliže, dočim se nam zdi sedaj kot vzoren, dragocen marmornat kip, a brez onega valovanja življenja, ki ga pričakujemo pri junaku igre. Omenim še, da se tudi Petronio ni izognil navadni napaki, ki jo srečavamo pri hagiografih. Večidel pisatelji življenja svetnikov preveč idealizirajo svoje junake, odtegnejo jih od živega življenja, jih odtujijo ljudem, ki čutijo pri njih premalo sebi sorodnega, in svetnike dvigajo v višave popolnosti, ki se nam zemljanom zde nepristopne. Mi jih občudujemo, a prevelika je dozdevna razdalja med njimi in med nami, da bi se trudili jih dohiteti. — Ako bi gledalec opazoval pri svetniku tudi njegove nepopolnosti, ki so naravne in se jih nihče v življenju ne otrese, in bi videl, kako vkljub pokvarjeni naravi svetnik z naravnimi in nadnaravnimi sredstvi zmaguje zlo, tedaj bi lože in bolj gotovo rekel z velikim Avguštinom: Če je ta to zmožel, zakaj bi tudi jaz ne mogel? — Iz tega je jasno, da se Just v igri ne more sprijazniti z mislijo prijateljev, da bi bežal pred smrtjo, dasi ni zoper to nobenega razloga v igri. Prijatelji bi tega ne bili smatrali kot slabost, ampak kot samo ob sebi umevno pri dvajsetletnem mladeniču, dramatični prizori pa bi bili bolj živahni in posneti po naravi, kar se kaže pri drugih osebah v igri, ki se naravno razvijajo. — Vkljub temu pa bo igra res blagodejno vplivala vsled svojih vrlin glede tehnične izvršitve, posebno pa glede krščanske ideje, ki ji služi, ker se sicer ta ideja v našem slovstvu

tako redko kaže. — Da je jezik v prevodu lep in gladek, zato nam je porok prelagateljevo ime. —n.

Poročilo o III. slovenskem protialkoholnem kongresu. Založila protialkoholna zveza »Sveta vojska«. Kat. Tiskarna v Ljubljani. Cena 1 K. — Vodstvo protialkoholne zveze je s pomočjo »Društva zdravnikov na Kranjskem« ob svoji desetletnici priredilo v Ljubljani imponanten shod, o katerem poroča zgoraj omenjena knjižica. Na shodu so govorili dr. Demeter pl. Bleiweis, župnik Janez Kalan, dr. Avg. Levičnik, dr. Otmar Krajec, Gustav Pirc, dr. Alf. Serjun, sodni svetnik Milčinski, dr. Ant. Schwab, Antonija Štupca, dr. J. Bezjak, L. Puhar, Rud. Horvat, katehet Tomažič. Obravnavali so važne tvarine temeljito in pregledno. — Želeti je, da se zlasti slovenska inteligenca seznani z alkoholnim vprašanjem. V tej knjižici najdemo kratke in točne informacije o tem vprašanju. —n.

Naše slike. Anton Štefci je šel v Italijo, da si izobrazí duha na nesmrtnih delih klasične umetnosti. Iz Florencia nam je poslal nekaj vzorcev svojih študij. Ljubeznivi glavici (str. 241.) dokazujeta, koliko nanj vpliva renesančno ozračje divne toskanske prvostolice. — Izmed slovanskih umetnikov sploh priobčujemo danes Jožefa Brandta »Na lov!« (str. 245). Drzne, življenja in neukročne moči polne so koncepcije tega ženialnega Poljaka. — Ob Kolpi se je začelo novo življenje. Zgradba belokranjske železnice naglo napreduje. Slika str. 262. nas postavi na hrvaški breg, s katerega vidimo ono traso, izpeljano na kranjski strani od Primostka proti Metliki. — Mednarodna napetost je povzročila izjemne vojaške odredbe. Avstrija je poslala svoje brodogovje proti Črni gori in Albaniji (str. 268. in 280). — Papež Pij X. je bil nevarno bolan. Njegovo ozdravljenje se je praznovalo s slovesno službo božjo v cerkvi sv. Petra (str. 275). Ta večer je bila vsa cerkev tudi bajno razsvetljena.

Popravek: V zadnji številki »Dom in Sveta« na strani 209 naslov Jos. Lovrenčičeve pesmi: Vraža, ne: Vrata.



AVSTRIJSKE VOJNE LADJE PLOVEJO IZ PULJA PROTI ČRNI GORI.